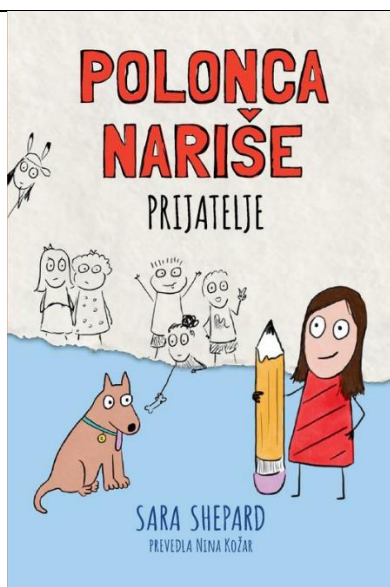
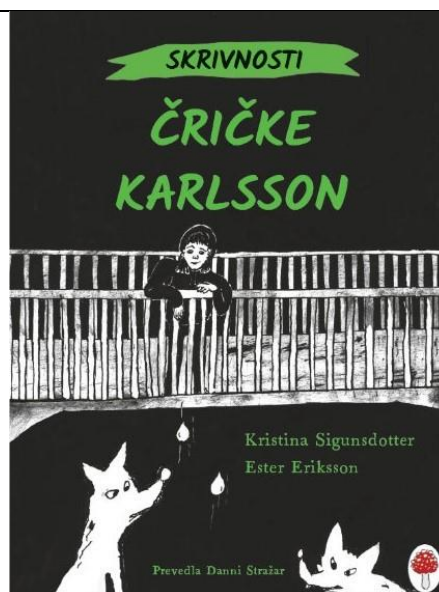

Shepard, Sara: **Polonca nariše prijatelje**.
Prevedla Nina Kožar. (Vida, 2024), 257 str.
| P – 2. stopnja
| Dekleta | Prijateljstvo | Tesnoba | Dnevnik |
Pisanje | Risanje | Osnovne šole | Družina |
dogodivščine | humor | pisma | psi | psihološki
nasveti | skrbi | sošolci | strah | šolske
psihologinje

Sigunsdotter, Kristina: **Skrivnosti Čričke Karlsson**. Ilustr. Ester Eriksson. Prev. Danni Stražar. (Založba Zala, 2024), 107 str.
| P – 2. stopnja
| Deklice | Odraščanje | Prijateljstvo |
Preizkušanje | Samopodoba | Osamljenost |
Družina | matere in hčere | tete | umetnice |
individualnost | skrivnosti

Polonca nariše prijatelje

To je prva knjiga v zbirki »Polonca nariše«, v njej je Polonca na začetku 5. razreda, ima celo vrsto skrbi in stisk, od zadreg s sošolkami in sošolci preko sumljivega šepetanja med staršema do bakterij, ki menda prežijo vsepovsod. Toda najhuje je pravzaprav to, da se je njena najboljša prijateljica Vanja spoprijateljila z Ajdo. Šolska psihologinja svetuje Polonci, naj piše dnevnik in ona to res počne, in sicer tako, da se v njem pogovarja s svojim ljubim psom Kozmo. V dnevnik piše in riše, ker riše pa rada, in to odlično! Počasi Polonca spoznava, da so njene sošolke in sošolci drugačni, kot si jih predstavlja, prav tako so ranljivi, željni bližine, potrebni pomoči, in prav zato so čudoviti. Zdaj je tudi Polonca vse bolj iskrena, utrjuje se ji samozavest in se zbliža z mnogimi vrstniki. Nariše jih. Sprijazni pa se tudi s spoznanjem, da nekatera prijateljstva niso večna.

Skrivnosti Čričke Karlsson

Črička, 11-letna deklica, ki hodi v 5. razred, je pravkar prebolela norice in ob vrnitvi v šolo ugotovi, da jo je njena najboljša prijateljica Lučka »zapustila« in se pridružila »kobilarkam«, skupini deklic, ki so do Čričke nesramne in nasilne. Ljuba Čričkina teta Fanny, malo posebna slikarka, je zbolela in je v psihiatrični bolnišnici. Poleg tega je v Čričko deček Palčnik, ki ji ni všeč; v škafli starih fotografij pa odkriva neke skrivnosti svoje mame in njenega prvega fanta ... Čričkin svet je torej KATASTROFA podnevi in tudi ponoči, ko ima vse vse več »volčjih ur«. Stiska najstnice, ki te stisne! Odlično jo izražajo tako besedilo kot ilustracija in tudi oblikovanje. Toda ... Črička in Lučka se ponovno spoprijateljita, saj sta se preveč pogrešali, in skupaj pomagata teti Fanny, da se ji izpolni njena želja (konec zgodbe v resnici seže v srce ne le mladim, ampak tudi starejšim bralcem).

Spodbude za branje:

Oba romana bodo najbrž raje kot fantje prebrala dekleta. Se morda vendarle motim?

Ni treba, da vse bralke v skupini preberejo obe knjigi: začela bi tako, da jih le po nekaj prebere vsako. In po branju bralke razdelimo v dve skupini, vsaka poroča o svoji knjigi. Predstavitvi in predvsem pogovor vodim tako, da bralke najprej povedo svoje vtise, obnovijo ključne prizore, opozorijo na pomembne podrobnosti, potem pa utemeljijo svoja priporočila za branje knjige. Na koncu vsak skupina osnuje in, če je le mogoče, tudi zapiše »reklamo« za svojo knjigo, npr. v 10 vrsticah.

Teh reči bi se dotaknile v pogovoru:

Obe deklici sta približno enako stari, obe sta v 5. razredu in obe se slabo počutita, ker sta ju zapustili njuni najboljši prijateljici. Obe besedili sta prvoosebni pripovedi, Polonca piše in riše dnevnik (pisateljica sama tudi ilustrira), medtem ko Črička zapisuje skrivnosti, ki jih prav tako opremi z risbami (v tej knjigi je ilustratorica druga avtorica). *Polonca nariše prijatelje* ameriške avtorice je prva knjiga v zbirki, *Skrivnosti Čričke Karlsson* švedske avtorice pa je zaključena zgodba.

Obema deklicama je pomembno tudi risanje; Polončina knjiga je kombinacija besedila in mnogih drobnih stripov, Čričkina teta Jenny je umetnica, ki nečakinjo spodbuja k likovnemu ustvarjanju.

Kakšni sta naslovnici? Polončina je svetla, vesela. Čričkina je temačna, Črička ponoči v času »volčje ure« stoji na mostu in nekaj meče volkoma pod njim, in prav takšne, črne, so vse risbe v knjigi – zakaj? (Črička svojo osamljenost doživlja težje kot Polonca, teta Jenny se zdravi na psihiatriji.)

Kaj nam je bilo najbolj všeč v Polončini knjigi in kaj v Čričkini? Kaj se nam je zdelo malo pretirano, privlečeno za lase, neprepričljivo? (Ni treba, da v spodbudah napišem vse, kar se mi porodi ... tudi vam svetujem, da pustite govoriti mladim bralcem!)

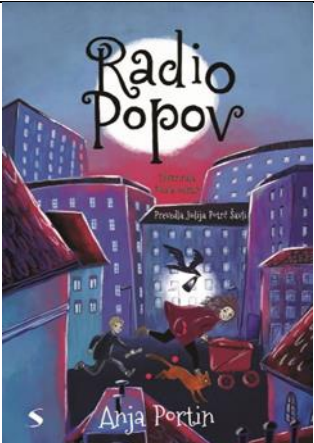
Knjiga o Polonci je že na prvi pogled bolj optimistična. Je Čričkina knjiga brez srečnega konca? (Tudi Čričkina knjiga ima zelo svetel konec, morda ga zaradi siceršnje temačnosti doživimo še globlje! Toda avtorica v resnik ljub resnosti piše tudi zabavno, sicer bolj s črnim humorjem, ampak ...)

Pogovarjajmo se o osamljenosti! O želji po prijateljicah in o občutkih, ko nas zapusti najboljša prijateljica. Številni najstniki in najstnice doživljajo črnino svojih dni in svojih volčjih noči - bodimo torej pozorni do skrivnosti in stisk naših odraščajočih otrok, pogovarjajmo se z njimi!

Nadaljnje spodbude za branje:

Za primerjavo obema problemskima romanoma (zgodbama) *Polonca nariše prijatelje* in *Skrivnosti Čričke Karlsson* preberimo fantastični (domišljjski) roman *Radio Popov*. V njem je glavna oseba deček, kar je morda še en razlog, da bodo po njem raje posegli tudi fantje. Sicer pa gre prav tako za prvoosebno pripoved, in sicer ne le o osamljenosti, ampak o zapuščeniosti.

Razumemo razliko med osamljenostjo in zapuščeniostjo? Polonca in Črička se počutita osamljeni, ker ju zapustita njuni najboljši prijateljici, sicer pa imata obe ljubeče in skrbne družine. Alfreda in druge otroke v romanu *Radio Popov* pa so starši zapustili ali pa jih zanemarjajo in različnih vzrokov.

	Portin, Anja: Radio Popov. Ilustrirala Miila Westin ; prevedla Julija Potrč Šavli. (KUD Sodobnost International, 2024), 271 str. P – 2. stopnja Fantje Osamljenost Radijske oddaje očetje pomoč prijateljstvo radio sočutje uho zapuščenost
---	---

Radio Popov

Domišljjski roman za bralce v 2. triletju, vendar zaradi svoje kompleksnosti najbrž zanimiv tudi bralcem v 3. triletju OŠ, tudi za odrasle. Na izviren način duhovito in ganljivo, z mnogo fantastičnih elementov, obravnava pretresljivo realno temo – osamljene in zapuščene otroke!

9-letnega dečka Alfreda Pozabljenega med raznašanjem časopisov odkrije Amanda Listovec, "Ostrouhka", ki osamljenim otrokom skrivaj dostavlja jabolka, sendviče in volnene nogavice. Vzame ga na svoj dom in tam deček med šaro na podstrešju odkrije star radijski oddajnik, ki ga je sestavil ruski fizik Popov. Alfred odslej na neki eksotični frekvenci vsako soboto sredi noči oddaja osamljenim otrokom različne vsebine ... On že ve, kaj takšni otroci želijo slišati, saj je eden od njih. To se mi zdi bistvo te simpatične in empatične zgodbe, poleg tega, da je v njej poleg Amande še cela vrsta Ostrouhih, med njimi tudi učitelj Sever, kar pomeni, da nekaterim ljudem torej ni vseeno, kako živijo otroci.

Spodbude za branje:

Po branju si izmenjamo prve vtise in obnovimo zgodbo, ki je precej razvejana, kajti marsikaj se zgodi in tudi junaki so zelo različni.

Naštejmo glavne junake in jih natančno predstavimo: Alfred Pozabljeni, ki je prvoosebni pripovedovalec, sirota brez matere in s pogosto odsotnim očetom; raznašalka časopisov Amanda Listovec in njena maček Krivopecelj ter vran Šarlamovski; cela vrsta Ostrouhih, med njimi tudi učitelj Sever; cela vrsta iz različnih vzrokov pozabljenih otrok; grafitarka Una ... in posredno tudi Aleksander Popov (na koncu knjige je avtoričin dodatek, ki pojasni, kdo je bil resnični fizik Aleksander Popov, 1859 – 1905).

Opišimo »operacijo božič«! (Lahko tudi fantaziramo, kakšna naj bi bila naša »operacija božič« doma, v šoli idr.)

Zakaj Alfred pravi, da je njegov oče odsoten na dva različna načina? (Pogosto je na »službeni poti«, toda ko je doma, se ne zmeni za Alfreda, tudi sicer slabo skrbi zanj.) Pogovorimo se o tem, da oče – če že govori z Alfredom – vedno uporablja 1. osebo množine (ki se zdi hladna in izključujoča), medtem ko Amanda z Alfredom govori v 1. osebi dvojine, ga vedno vključuje, veliko reči počneta skupaj. (Lahko se zgodi, da bodo mladi bralci želeli govoriti o prisotnosti staršev, vključujočih medosebnih odnosih ... in tudi o tem, kako je to videti v jeziku.)

Kaj počne Amanda Listovec in številni Ostrouhi? Kaj vse zvemo na skupščini Ostrouh? Za kaj si prizadevajo? Morda bi lahko rekli: *Bistvo je očem nevidno, je pa dostopno ostremu sluhu.*

Na koncu Barakarske poti je skromna Amandina hiša v starem sadovnjaku, v katerem zorijo jabolka različne starih jabolčnih sort. Se zdi, da pisateljica opozarja na razslojenost družbe in na prepad med revnimi in bogatimi? Ali opozarja tudi na odnos do narave?

Kaj bi mladi bralci želeli sporočiti vrstnikom, staršem in ... (komu še?), če bi imeli možnost oddajati skrivna sporočila? (Npr. v medgeneracijskem projektu Bralne značke mladi bralci povedo, da želijo, naj bi starši več brali skupaj z njimi iste knjige in se pogovarjali o njih.)

Roman je tako mnogoplasten, da bodo mladi bralci zagotovo opozorili še na kakšno stvar!

Morda bo kdo od njih želel podrobneje predstaviti ruskega fizika Aleksanda Popova (1859 – 1905), radioamaterstvo itd. – da, prosimo, tako malo vemo o tem.

X

Polonca, Črička, Alfred, Amanda, učitelj Sever, zaradi vas in mnogih književnih junakov,
se nikoli ne počutim osamljene!

Mag. Tilka Jamnik